

(๓๑)
คำพิพากษา

สำหรับศาลใช้

คดีหมายเลขดำที่ ลต สว ๑ /๒๕๖๘

คดีหมายเลขแดงที่ ลต สว ๔๗ /๒๕๖๘

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ศาลฎีกา

วันที่ ๕ เดือน สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๖๘

ความคดีเลือกตั้ง

ระหว่าง	คณะกรรมการการเลือกตั้ง		ผู้ร้อง
	นางสาวกัญจน์ปรียา ปิยทัศน์กูรี	ที่ ๑	
	นางสาวเบญจวรรณ อินทรารักษ์สกุล	ที่ ๒	ผู้คัดค้าน

เรื่อง พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา

(เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง)

ผู้ร้องยื่นคำร้องและแก้ไขคำร้องว่า สืบเนื่องมาจากมีพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือก

สมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๗ ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๖๗ และผู้ร้องได้มีประกาศคณะกรรมการ

การเลือกตั้งลงวันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๖๗ เรื่อง กำหนดวันเลือกและวันรับสมัครรับเลือกสมาชิกวุฒิสภา

- ๒ -

กำหนดวันเลือกระดับอำเภอวันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๖๗ วันเลือกระดับจังหวัดวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๖๗ และวันเลือกระดับประเทศวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๖๗ ผู้คัดค้านที่ ๑ เป็นผู้มีสิทธิเลือกระดับจังหวัด จังหวัดชลบุรี กลุ่มที่ ๔ หมายเลข ๑ และผู้คัดค้านที่ ๒ เป็นผู้มีสิทธิเลือกระดับจังหวัด จังหวัดชลบุรี กลุ่มที่ ๔ หมายเลข ๘ เมื่อวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๖๗ ก่อนประกาศผลการเลือก ผู้ร้องได้รับคำร้องว่า เมื่อวันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๖๗ ผู้คัดค้านทั้งสองสนทนาเพื่อแลกเปลี่ยนคะแนนกันหรือสมยอมกัน ในการลงคะแนนเพื่อให้ได้รับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาและเป็นการแนะนำตัวที่ได้ได้เป็นการปฏิบัติ ตามวิธีการและเงื่อนไขที่คณะกรรมการเลือกตั้งกำหนดอันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๖๒ และระเบียบคณะกรรมการ การเลือกตั้งว่าด้วยการแนะนำตัวในการเลือกสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๗ ผู้ร้องไต่สวนแล้วได้ความว่า เมื่อวันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๖๗ นางสาวฉันทนิย ตั้งธนปารมีย์ ซึ่งเป็นผู้มีสิทธิเลือกระดับจังหวัด จังหวัดชลบุรี กลุ่มที่ ๔ หมายเลข ๔ ให้ถ้อยคำว่า มีการสนทนาทางแอปพลิเคชันไลน์ระหว่าง ผู้คัดค้านที่ ๑ ซึ่งใช้ชื่อว่า “G 4/8 กัญจน์ปรียา” กับผู้คัดค้านที่ ๒ ซึ่งใช้ชื่อว่า “หมอJeab^~^Bj” โดยผู้คัดค้านที่ ๑ ส่งข้อความถึงผู้คัดค้านที่ ๒ ว่า “จួយังไม่มีคู่ ขอแนะนำตัวคะ” ผู้คัดค้านที่ ๒

- ๓ -

ส่งข้อความถึงผู้คัดค้านที่ ๑ ว่า “หมอกำลังหา อยู่พอดีเลยคะ” “ขอโทษที่ตอบไลน์ช้า พอดีติดธุระ อยู่คะ” “เราเป็นเนื้อคู่กันแน่เลยคะ มาจับคู่เลือกกันนะคะ... อาทิตย์นี้” ผู้คัดค้านที่ ๑ ส่งข้อความถึงผู้คัดค้านที่ ๒ ว่า “ยินดีคะ จับมือแน่นะคะ” ซึ่งจากการไต่สวนผู้คัดค้านทั้งสองให้ถ้อยคำรับว่า บทสนทนาดังกล่าวเป็นการจับคู่แลกเปลี่ยนคะแนนกัน ซึ่งการกระทำดังกล่าวของผู้คัดค้านทั้งสอง เป็นการสมยอมลงคะแนนให้แก่กันโดยจับคู่และแลกเปลี่ยนคะแนนเพื่อให้ได้รับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา โดยมีได้ลงคะแนนเลือกกันเองตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๑๐๗ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๑ และมาตรา ๑๓ และระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการแนะนำตัวในการเลือกสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๗ ซึ่งกำหนดมาตรการที่จำเป็นเพื่อให้การเลือกกันเองเป็นไปโดยสุจริต และเที่ยงธรรม โดยผู้สมัครสามารถกระทำได้เกี่ยวกับการแนะนำตัวว่า ตนมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์การทำงานในด้านที่สมัครตามที่กฎหมายกำหนด เพื่อให้ผู้สมัครนำข้อมูลดังกล่าว ไปประกอบการตัดสินใจลงคะแนน โดยให้ใช้วิธีลงคะแนนลับ มิใช่การสมยอมกันจับคู่หรือการแลกเปลี่ยนคะแนนดังที่ผู้คัดค้านทั้งสองกระทำอันเป็นความผิดสำเร็จแล้ว เมื่อพิจารณาภาพถ่ายหน้าจอโทรศัพท์

- ๕ -

การสนทนาทางแอปพลิเคชันไลน์ระหว่างผู้คัดค้านทั้งสอง และถ้อยคำของนางสาวปริยากร ศิววงศ์ ว่านางสาวปริยากรพิมพ์ข้อความทางแอปพลิเคชันไลน์ของผู้คัดค้านที่ ๑ ว่า “พัส เป็นคนพิมพ์ นะคะ” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อขอบคุณนางสาวฉันทนี้อย่างยิ่ง เพราะเข้าใจว่านางสาวฉันทนี้อย่าลงคะแนนให้ผู้คัดค้านที่ ๑ ในการลงคะแนนเลือกผู้สมัครกลุ่มเดียวกัน และเป็นการขอโทษที่ผู้คัดค้านที่ ๑ ไม่ได้ลงคะแนนให้แก่นางสาวฉันทนี้อย่างยิ่ง เนื่องจากผู้คัดค้านที่ ๑ เกรงใจกับผู้สมัครอื่นทุกคนแล้ว ประกอบกับคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๕๒๑๗/๒๕๖๒ วินิจฉัยว่า การแลกเปลี่ยนคะแนนให้แก่กัน ถือได้ว่าเป็นการแนะนำตัวในการเลือกสมาชิกวุฒิสภาที่ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๓๖ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๗๐ วรรคหนึ่ง และระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๕๗ ข้อ ๖๔ และข้อ ๑๓๒ การกระทำความผิดทำให้การเลือกมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม กรณีจึงมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่า ผู้คัดค้านทั้งสองกระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๒๖ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๓๖ และมาตรา ๖๒ และระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการแนะนำตัว

- ๕ -

ในการเลือกสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๗ ข้อ ๑๑ (๑) (๖) ซึ่งเป็นการทุจริตการเลือกอันทำให้การเลือกสมาชิกวุฒิสภาเป็นไปโดยไม่สุจริตหรือเที่ยงธรรม ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๖๒ ขอให้ศาลฎีกามีคำสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้คัดค้านทั้งสองตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๒๖ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๓๖ มาตรา ๖๒ และระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการแนะนำตัวในการเลือกสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๗ ข้อ ๑๑ (๑) (๖)

ผู้คัดค้านทั้งสองยื่นคำคัดค้านว่า ผู้คัดค้านทั้งสองไม่ได้กระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๓๖, ๖๒, ๗๐ และระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการแนะนำตัวในการเลือกสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๗ เมื่อวันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๖๗ ผู้คัดค้านที่ ๑ ซึ่งใช้ชื่อบัญชีว่า “G 4/8 กัญจน์ปรียา” สนทนากันทางแอปพลิเคชันไลน์กับผู้คัดค้านที่ ๒ ซึ่งใช้ชื่อว่า “หมอJeab^~^Bj” เวลา ๑๔.๒๓ นาฬิกา ถึง เวลา ๑๕.๕๓ นาฬิกา ผู้คัดค้านที่ ๑ ส่งรูปภาพเอกสารใบแนะนำตัว สว.๓ และโปสเตอร์แนะนำตัว แล้วส่งข้อความว่า “จุไม่มีคุ๋ ขอแนะนำตัวคะ” ผู้คัดค้านที่ ๒ ส่งข้อความว่า “สวัสดีค่ะ...คุณจุ” “หมอกำลังหา อยู่พอดี”

- ๖ -

“ขอโทษที่ตอบไลน์ช้า พอดีติดธุระอยู่ค่ะ” ผู้คัดค้านที่ ๒ ส่งรูปภาพเอกสารใบแนะนำตัว สว.๓ และโปสเตอร์แนะนำตัว ผู้คัดค้านที่ ๑ ส่งข้อความว่า “สวัสดีค่ะคุณหมอ ดีใจจังค่ะ” และผู้คัดค้านที่ ๒ ส่งข้อความว่า “เราเป็นเนื้อคู่ กันแน่เลยคะ มาจับคู่เลือกกันนะคะอาทิตย์นี้” ผู้คัดค้านที่ ๑ ส่งข้อความว่า “ยินดี ค่ะ จับมือกันแน่นะคะ” การสนทนาระหว่างผู้คัดค้านทั้งสองเป็นการพูดคุยสื่อสารกันตามปกติอย่างคนรู้จักกันโดยเสนหาและบริสุทธิ์ใจ ไม่มีวัตถุประสงค์หรือเจตนาเป็นการแนะนำตัวในฐานะผู้สมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา เพื่อให้ผู้สมัครอื่นรู้จัก การที่ศาลปกครองกลางมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้เพิกถอนระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการแนะนำตัวในการเลือกสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ข้อ ๓ บทนิยามคำว่า “แนะนำตัว” และข้อบัญญัติที่ว่าด้วยหลักเกณฑ์ รูปแบบ วิธีการและเงื่อนไขในการแนะนำตัวและข้อห้ามในการแนะนำตัวของผู้สมัครสมาชิกวุฒิสภา ส่งผลให้การกระทำของผู้คัดค้านทั้งสอง ไม่มีกฎหมายหรือระเบียบที่กำหนดให้การกระทำนั้นเป็นความผิดไว้โดยชัดแจ้งหรือการแนะนำตัวลักษณะใดเป็นการฝ่าฝืนระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการแนะนำตัวในการเลือกสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๗ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๓๖ ประกอบมาตรา ๗๐ ผู้สมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาจึงมีสิทธิเสรีภาพที่จะแนะนำตัวรวมถึง

- ๗ -

สนทนากันตราบเท่าที่ไม่เป็นการกระทำผิดกฎหมาย การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลย่อมเป็นไปตามเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๕วรรคหนึ่ง ซึ่งบัญญัติว่า “...การใดที่มีได้ห้ามหรือจำกัดไว้ในรัฐธรรมนูญหรือในกฎหมายอื่น บุคคลย่อมมีเสรีภาพที่จะทำการนั้นได้...” ดังนั้นเมื่อไม่มีกฎหมายหรือระเบียบกำหนดหลักเกณฑ์ รูปแบบ วิธีการ และข้อห้ามเกี่ยวกับการแนะนำตัวของผู้สมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาไว้โดยชัดแจ้ง การกระทำของผู้คัดค้านทั้งสองจึงไม่ใช่การกระทำที่กฎหมายกำหนดไว้เป็นความผิด ดังนั้นเมื่อศาลปกครองกลางพิพากษาให้เพิกถอนระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการแนะนำตัวในการเลือกสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๗ ข้อ ๓ ข้อ ๗ และ ข้อ ๘ ทำให้การตกลงแลกเปลี่ยนหรือตกลงเลือกกันและกันของผู้คัดค้านทั้งสองเป็นกรณีที่ไม่มีความหมายหรือระเบียบกำหนดห้ามปฏิบัติหรือฝ่าฝืนไว้โดยชัดแจ้งและไม่เป็นการกระทำฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๓๖ และระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการแนะนำตัวในการเลือกสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๗ ข้อ ๑๑ (๑) (๖) การที่ผู้ร้องวินิจฉัยว่า ผู้คัดค้านทั้งสองสมยอมลงคะแนนให้แก่กันโดยจับคู่และแลกเปลี่ยนคะแนน เพื่อให้ได้รับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา โดยมิได้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๑๐๗ และ

- ๘ -

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๑ และ มาตรา ๑๓ ไม่ถูกต้อง เนื่องจากบทบัญญัติของหลักการหรือกระบวนการขั้นตอนไม่ใช่ข้อห้ามให้ การตกลงแลกเปลี่ยนคะแนนเป็นความผิดไว้โดยชัดแจ้ง จึงไม่สามารถนำเจตนารมณ์ตามบทบัญญัติ ดังกล่าวมาเป็นฐานความผิดได้ พฤติการณ์ของผู้คัดค้านทั้งสองมีเพียงการสนทนากันโดยความเสนาหา โดยไม่ปรากฏหลักฐานว่า มีการตกลงเรียกรับผลประโยชน์ในทางทรัพย์สินกัน จึงถือไม่ได้ว่า การกระทำของผู้คัดค้านทั้งสองเป็นการกระทำโดยไม่สุจริตหรือเที่ยงธรรม ผู้คัดค้านทั้งสองกระทำการ ดังกล่าวเพราะเชื่อโดยสุจริตว่า การตกลงแลกเปลี่ยนคะแนนกันไม่เป็นความผิดตามกฎหมาย และ เมื่อไม่มีการให้เงินหรือผลประโยชน์ตอบแทนในทางทรัพย์สิน จึงไม่ใช่การกระทำอันเป็นการทุจริต ในการเลือกสมาชิกวุฒิสภา ภายหลังจากศาลปกครองกลางมีคำพิพากษาเพิกถอนระเบียบ คณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการแนะนำตัวในการเลือกสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๗ แล้ว นายแสวง บุญมี เลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง โพสต์เฟซบุ๊กเผยแพร่ต่อ สาธารณะเมื่อวันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๖๗ ต่อกรณีศาลปกครองกลางพิพากษาเพิกถอนระเบียบ คณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการแนะนำตัวในการเลือกสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๗ ข้อ ๓ ข้อ ๗

- ๙ -

และข้อ ๘ โดยสรุปว่า การแนะนำตัวแบบขอคะแนนหรือแลกเปลี่ยนคะแนนจึงไม่เป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๓๖ ส่วนการใช้อำนาจตามมาตรา ๗๗ ไม่ใช่กฎหมายที่กำหนดเรื่องการฮั้ว การจัดตั้ง หรือแนะนำตัวในกฎหมายไว้โดยตรง วันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๖๗ โดยสรุปว่า เมื่อระเบียบเกี่ยวกับนิยามแนะนำตัวถูกเพิกถอน (เป็นเครื่องมือที่ สนง.ออกแบบมาเพื่อใช้ในการดูแลแนะนำตัว และการเลือกสว. ให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและเสมอภาคกัน ระหว่างผู้สมัครตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ กล่าวคือ ผู้สมัครจะแนะนำตัวเองได้ตามที่นิยามไว้ ถ้าเกินกว่านั้น ก็จะถือเป็นการแนะนำตัวไม่เป็นตามกฎหมายและระเบียบ อาทิ การจัดตั้ง การฮั้ว การขอคะแนน การแลกคะแนน ถือว่าเป็นการแนะนำตัวไม่เป็นไปตามระเบียบ ก็จะเป็นความผิด) ผู้สมัครก็สามารถแนะนำตัวเท่าที่ไม่ขัดตามข้อกฎหมายได้ เมื่อไม่มีเครื่องมืองานเรายากขึ้นแน่ แต่เราจะทำให้ดีที่สุด วันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๖๗ นายแสงตอบคำถามสื่อมวลชนว่า ในการเลือก สว. เดิมเรามีกฎหมายที่จะดำเนินการ ๒ ฉบับ คือ กฎหมายเลือก สว. และระเบียบที่อยู่ในนิยามของการแนะนำตัวได้เท่านั้น ถ้าเกินกว่านี้ไม่ได้ เพราะศาลฎีกาวางแนวทางเอาไว้แล้วว่า การขอคะแนน แลกคะแนนทำไม่ได้ แต่ระเบียบนี้ถูกยกเลิกไป

- ๑๐ -

เหลือเพียงกฎหมายที่จะเอามาบังคับได้อย่างเดียว คือมาตรา ๗๗ ต้องให้ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด ถึงจะเข้าเงื่อนไขกฎหมาย ซึ่งถ้าดูตามพฤติการณ์ที่ผ่านมา ชักชวนกันมา แนะนำตัวเพื่อให้เขาเลือก สามารถทำได้แล้ว เพราะนิยามการแนะนำตัวตามระเบียบฯ มันถูกยกเลิกไป หลังจากนั้นประมาณ วันที่ ๒๐ และวันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๖๗ นายแสงให้ข้อมูลต่อสื่อมวลชนว่า การขอคะแนนและการแลกเปลี่ยนคะแนนไม่เป็นความผิดว่าด้วยการแนะนำตัวอีกแล้ว ผู้สมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา สามารถทำได้ นอกจากนี้เมื่อวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๖๗ ผู้คัดค้านที่ ๑ และที่ ๒ ทราบจากไลน์กลุ่ม ผู้สมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาว่า การแลกคะแนนเป็นความผิด ต่อมาวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๗ ผู้คัดค้านที่ ๑ และที่ ๒ โทรศัพท์ทางแอปพลิเคชันไลน์เพื่อขอยกเลิกการตกลงแลกเปลี่ยนคะแนนกัน โดยเจตนาบริสุทธิ์ที่จะยับยั้งกลับใจไม่กระทำการที่เข้าใจว่าเป็นความผิดอยู่ ข้อความที่นางสาวปริยากร ใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่และบัญชีแอปพลิเคชันไลน์ของผู้คัดค้านที่ ๑ ส่งข้อความให้นางสาวฉันทณีย์ เป็นความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนต่อความเป็นจริง การตกลงเลือกผู้สมัครคนหนึ่งและแจ้งต่อผู้สมัคร คนนั้นว่าตนจะเลือก โดยไม่ได้มีการเรียกรับผลประโยชน์ในทางทรัพย์สิน แม้เป็นการแจ้งให้ทราบ ก่อนวันเลือกสมาชิกวุฒิสภาในระดับอำเภอและ/หรือระดับจังหวัดไม่ทำให้การเลือกสมาชิกวุฒิสภา

- ๑๑ -

เป็นไปโดยไม่สุจริตหรือเที่ยงธรรม จึงต้องยกประโยชน์แห่งความสงสัยตามสมควรให้แก่ผู้คัดค้านที่ ๑ และที่ ๒ ว่า ไม่ได้กระทำการทุจริตการเลือก อันทำให้การเลือกสมาชิกวุฒิสภาได้เป็นไปโดยสุจริต หรือเที่ยงธรรม ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๖๒ ขอให้ยกคำร้อง

ศาลฎีกาแผนกคดีเลือกตั้งตรวจสอบสำนวนประชุมปรึกษาแล้ว ข้อเท็จจริงรับฟังเป็นยุติ ว่า เมื่อวันที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๖๗ มีพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๗ ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๖๗ และผู้ร้องได้มีประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้งตั้งลงวันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๖๗ เรื่อง กำหนดวันเลือกและวันรับสมัครรับเลือกสมาชิกวุฒิสภา กำหนดวันเลือกระดับอำเภอวันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๖๗ วันเลือกระดับจังหวัดวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๖๗ และวันเลือกระดับประเทศวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๖๗ ผู้คัดค้านที่ ๑ เป็นผู้มีสิทธิเลือกระดับจังหวัด จังหวัดชลบุรี กลุ่มที่ ๔ หมายเลข ๑ และผู้คัดค้านที่ ๒ เป็นผู้มีสิทธิเลือกระดับจังหวัด จังหวัดชลบุรี กลุ่มที่ ๔ หมายเลข ๘ ผู้คัดค้านที่ ๑ ซึ่งใช้ชื่อว่า “G 4/8 กัญจน์ปรียา” กับผู้คัดค้านที่ ๒ ซึ่งใช้ชื่อว่า “หมอJeab^~^Bj” สนทนากันทางแอปพลิเคชันไลน์ โดยผู้คัดค้านที่ ๑ ส่งข้อความถึงผู้คัดค้านที่ ๒ ว่า “จួយังไม่คู่ ขอแนะนำตัวคะ” ผู้คัดค้านที่ ๒ ส่งข้อความถึงผู้คัดค้านที่ ๑ ว่า “หมอกำลังหา อยู่พอดี

- ๑๒ -

เลยคะ” “ขอโทษที่ตอบไลน์ช้า พอดีติดธุระอยู่คะ” “เราเป็นเนื่อคู่กันแนเลยคะ มาจับคู่เลือกกันนะคะ... อาทิตย์นี้” ผู้คัดค้านที่ ๑ ส่งข้อความถึงผู้คัดค้านที่ ๒ ว่า “ยินดีคะ จับมือแนะคะ” ตามภาพถ่าย ข้อความการสนทนาทางแอปพลิเคชันไลน์ เอกสารหมาย ร.ค.๑ หน้าที่ ๑๐๘ ถึงหน้าที่ ๑๑๓ และ เมื่อวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๖๗ นางสาวปรียากร ศิริวงศ์ ใช้บัญชีแอปพลิเคชันของผู้คัดค้านที่ ๑ ส่งข้อความถึงนางสาวฉันทิพย์ ตั้งธนปารมย์ว่า “พัส เป็นคนพิมพ์นะคะ สวัสดิ์ค่าคุณหมอ จุกกลับมาแล้ว หลับไปเลย จุกป่วยมากเพราะทำงานหนักเกือบทุกคืน อาทิตย์ที่ผ่านมาเรื่องแนะนำตัวกับทุกคน จนใช้ขึ้น ๓๘.๓ องศา เมื่อคืนนอน ๐๓.๓๐ – ๐๕.๓๐ น. จึงกลับมาหลับทันที พอจุกตื่นแล้วเล่าว่า คุณหมอมอบให้ ๑ แต่ไม่แน่ใจว่า คุณหมอโกรธที่จุกไม่ได้มอบให้คืนหรือเปล่า ขออธิบายว่า วันที่เราคุยกัน ๑๒/๖/๒๔ เหมือนคุณหมอยังไม่ได้ตกลงใจ พอวันต่อมาก็ได้ทักแนะนำตัวกับคุณหมอเจี๊ยบ พอดีไปขอเบอร์หมอนั้นันต์มา เพิ่งส่งมาวันที่ ๑๓/๖/๒๐๒๔ เพิ่งได้แอดไลน์แล้วคุยแนะนำตัวมา แล้วหมอเจี๊ยบก็ต้องการเป็นบัดดี้พอดีจึงตกลงกันทันที พอมาวันนี้จึงไม่แน่ใจว่า คุณหมอจะโกรธจุกหรือป่าว พอดีคุณหมอยังไม่ได้คุยเรื่องนี้แบบจริงจังกับจุก พัสจึงอยากชี้แจงเรื่องราวคะ ถ้าทำให้เข้าใจผิด ต้องขออภัย แต่ถ้าคุณหมอยินดีมอบให้ ขอบคุนมากคะ เราแบกความหวัง และเจตนาารมณ์ของคุณหมอไปด้วยคะ และจะพยายามทำให้เต็มที่ ที่สุดคะ ขอขอบคุณคะ” ตามเอกสารหมาย ร.ค.๑ หน้าที่ ๕๙

- ๑๓ -

คดีมีปัญหาที่ต้องวินิจฉัยประการแรกว่า การกระทำของผู้คัดค้านทั้งสองเป็นการ
สมยอมโดยจับคู่และแลกเปลี่ยนคะแนนกัน เพื่อให้ได้รับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาหรือไม่ ทางไต่สวน
ได้ความจากนายณัฐกรณ์ บัลลาลังค์ พยานผู้ร้องว่า พยานได้รับแต่งตั้งให้เป็นคณะกรรมการสืบสวน
และไต่สวน ตามคำสั่งคณะกรรมการการเลือกตั้งเอกสารหมายเลข ร.ค.๑ หน้าที่ ๑๕ ถึงหน้าที่ ๑๘ ว่า หลังจาก
สืบสวนและไต่สวนพยานหลักฐานต่าง ๆ แล้วได้ความว่า เมื่อวันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๖๗ ซึ่งเป็นวันก่อน
วันเลือกสมาชิกวุฒิสภาระดับจังหวัด จังหวัดชลบุรี ผู้คัดค้านที่ ๑ ส่งข้อความสนทนาทางแอปพลิเคชันไลน์
จับคู่และแลกเปลี่ยนคะแนนกับผู้คัดค้านที่ ๒ ตามภาพถ่ายข้อความการสนทนาทางแอปพลิเคชันไลน์
เอกสารหมายเลข ร.ค.๑ หน้าที่ ๑๐๘ ถึงหน้าที่ ๑๑๓ และวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๖๗ ภายหลังจาก
จากการเลือกสมาชิกวุฒิสภาระดับจังหวัด จังหวัดชลบุรีเสร็จสิ้นแล้ว นางสาวปริยากร ศิวิวงศ์ ใช้บัญชี
ทางแอปพลิเคชันไลน์ของผู้คัดค้านที่ ๑ พิมพ์ข้อความสนทนาส่งไปหานางสาวฉันทนีย์ ตั้งธนปารมีย์
ตามเอกสารหมายเลข ร.ค.๑ หน้าที่ ๕๙ จึงมีเหตุอันควรเชื่อว่า ผู้คัดค้านทั้งสองมีพฤติการณ์สมยอมจับคู่
แลกคะแนนกันเพื่อให้ได้รับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาในการเลือกสมาชิกวุฒิสภาระดับจังหวัด จังหวัดชลบุรี
อันเป็นการฝ่าฝืนรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๒๖ และ
พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๓๖

- ๑๔ -

มาตรา ๖๒ และมาตรา ๗๐ ตามรายงานการสืบสวนและไต่สวนเอกสารหมาย ร.ค.๑ หน้าที่ ๑๘๒ ถึงหน้าที่ ๑๙๘ ส่วนผู้คัดค้านทั้งสองอ้างตนเองเป็นพยานเข้าไต่สวนได้ความว่า เมื่อวันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๖๗ ผู้คัดค้านทั้งสองสนทนากันทางแอปพลิเคชันไลน์โดยผู้คัดค้านที่ ๑ ส่งข้อความถึงผู้คัดค้านที่ ๒ ตามภาพถ่ายข้อความการสนทนาทางแอปพลิเคชันไลน์ เอกสารหมาย ร.ค.๑ หน้าที่ ๑๐๘ ถึงหน้าที่ ๑๑๓ จริง แต่เป็นการสนทนาจับคู่และแลกเปลี่ยนคะแนนกันระหว่างผู้คัดค้านทั้งสอง โดยสุจริตเพราะเข้าใจว่าไม่เป็นความผิดกฎหมาย เนื่องจากนายแสง บุญมี เลขานุการสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ประชาสัมพันธ์ต่อสาธารณชนว่า การขอคะแนนหรือแลกคะแนนเลือกกันและกัน ไม่เป็นความผิดตามที่มิคำพิพากษาศาลปกครองกลางคดีหมายเลขแดงที่ ๙๗๑-๙๗๒/๒๕๖๗ พิพากษาให้เพิกถอนระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการแนะนำตัวในการเลือกสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๗ ข้อ ๓ ข้อ ๗ และข้อ ๘ กรณีจึงไม่มีกฎหมายหรือระเบียบกำหนดองค์ประกอบหรือเงื่อนไขที่ต้องปฏิบัติในการแนะนำตัว ทั้งข้อความที่ผู้คัดค้านทั้งสองสนทนากันทางแอปพลิเคชันไลน์ดังกล่าว เป็นการสนทนากันตามปกติ ไม่ได้มีเจตนาหรือวัตถุประสงค์ที่จะแนะนำตัว เพราะการแนะนำตัวเสร็จสิ้นไปแล้ว นับแต่ผู้คัดค้านทั้งสองส่งเอกสารแนะนำตัวทางแอปพลิเคชันไลน์ เมื่อไม่ปรากฏพยานหลักฐานว่า มีการตกลงเรียกรับผลประโยชน์ทางทรัพย์สิน ผู้คัดค้านทั้งสองสนทนากันโดยเสนอหา

- ๑๕ -

ไม่อาจตีความว่า ผู้คัดค้านทั้งสองกระทำการอันเป็นการทุจริตในการเลือกสมาชิกวุฒิสภา อันทำให้การเลือกมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๖๒ เห็นว่า คดีนี้ข้อเท็จจริงฟังเป็นยุติว่า ผู้คัดค้านทั้งสองสนทนากันทางแอปพลิเคชันไลน์ โดยผู้คัดค้านที่ ๑ ส่งข้อความถึงผู้คัดค้านที่ ๒ ตามภาพถ่ายข้อความการสนทนาทางแอปพลิเคชันไลน์ เอกสารหมาย ร.ค.๑ หน้าที่ ๑๐๘ ถึงหน้าที่ ๑๑๓ และได้รับความจากทางไต่สวนของผู้ร้องว่า นางสาวฉันทนีเคยให้ถ้อยคำต่อคณะกรรมการสืบสวนและไต่สวนว่า เมื่อวันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๖๗ ผู้คัดค้านที่ ๑ ส่งข้อความทางแอปพลิเคชันไลน์ขอนัดสนทนาเกี่ยวกับการเลือกสมาชิกวุฒิสภาระดับจังหวัด จังหวัดชลบุรี ต่อมาวันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๖๗ นางสาวฉันทนีพบกับผู้คัดค้านที่ ๑ ที่ร้านอาหารชื่อ “บอกต่อ” วันดังกล่าวผู้คัดค้านที่ ๑ เดินทางมากับนางสาวปริยากร นางสาวฉันทนีพูดคุยกับผู้คัดค้านที่ ๑ ทำนองว่า ผู้คัดค้านที่ ๑ ขอให้นางสาวฉันทนีไปพูดคุยกับนาวาเอกถาวร น้อยธิ เพื่อขอให้ลงคะแนนเลือกผู้คัดค้านที่ ๑ และนางสาวฉันทนี คนละ ๑ คะแนน แต่นางสาวฉันทนีปฏิเสธ ต่อมาวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๖๗ นางสาวปริยากรส่งข้อความสนทนาทางแอปพลิเคชันไลน์ถึงนางสาวฉันทนีตามเอกสารหมาย ร.ค.๑ หน้าที่ ๕๙ พร้อมส่งภาพถ่ายการสนทนายระหว่างผู้คัดค้านที่ ๑ และที่ ๒ ทางแอปพลิเคชันไลน์เอกสารหมาย ร.ค.๑ หน้าที่ ๒๓ ถึง

- ๑๖ -

หน้าที่ ๒๕ ให้แก่นางสาวฉันทนี้อย่างตามบันทึกถ้อยคำผู้ร้องเอกสารหมายเลข ร.ค.๑ หน้าที่ ๓๘ ถึงหน้าที่ ๔๑
เจือสมกับข้อเท็จจริงที่ผู้คัดค้านที่ ๑ และนางสาวปริยากรเคยให้ถ้อยคำต่อคณะกรรมการสืบสวน
และได้เห็นว่า นางสาวปริยากรเป็นผู้บันทึกภาพหน้าจอการสนทนาทางแอปพลิเคชันไลน์ของ
ผู้คัดค้านทั้งสอง ในวันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๖๗ แล้วส่งภาพการสนทนาดังกล่าวให้นางสาวฉันทนี้อยู่
ซึ่งบทสนทนาดังกล่าวเป็นการพูดคุยกันเพื่อสมยอมโดยจับคู่และแลกเปลี่ยนคะแนนกัน ตามบันทึก
ถ้อยคำผู้ร้องเอกสารหมายเลข ร.ค.๑ หน้าที่ ๗๙ หน้าที่ ๑๒๙ ถึงหน้าที่ ๑๓๑ อีกทั้งผู้คัดค้านทั้งสอง
เบิกความรับว่า การสนทนาทางแอปพลิเคชันไลน์ตามภาพถ่ายดังกล่าวเป็นการตกลงสมยอม
โดยจับคู่และแลกเปลี่ยนคะแนนกัน แม้ในชั้นพิจารณานางสาวฉันทนี้อยู่ได้เข้าเบิกความเพื่อยืนยัน
ข้อเท็จจริงดังกล่าวก็ตาม แต่ไม่ได้ทำให้พยานหลักฐานของผู้ร้องถึงขนาดรับฟังไม่ได้ นอกจากนี้
ยังได้ความจากนายณัฐกรณพยานผู้ร้องว่า การสมยอมจับคู่และแลกเปลี่ยนคะแนนซึ่งกันและกัน
ทำให้ผู้คัดค้านทั้งสองได้ผลประโยชน์เป็นคะแนนเพื่อทำให้ได้รับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา ยิ่งทำให้
พยานหลักฐานของผู้ร้องมีน้ำหนักมากยิ่งขึ้น จึงมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่า ผู้คัดค้านทั้งสองสมยอม
โดยจับคู่และแลกเปลี่ยนคะแนนกันในการลงคะแนน เพื่อให้ได้รับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาระดับจังหวัด
จังหวัดชลบุรี กลุ่ม ๔ ส่วนที่ผู้คัดค้านทั้งสองโต้แย้งในคำคัดค้านและนำสืบอ้างว่า เมื่อวันที่

- ๑๗ -

๑๔ มิถุนายน ๒๕๖๗ นายอานันท์ อินทรารักษ์สกุล พี่ชายของผู้คัดค้านที่ ๒ ผู้ดูแลแอปพลิเคชันไลน์ กลุ่มชื่อ “ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาจังหวัดชลบุรี” ให้ความรู้ว่าห้ามแลกเปลี่ยนคะแนนกัน ห้ามหาเสียง ห้ามขอคะแนน ห้ามบอกนโยบายที่จะเข้าไปทำหากได้รับเลือก ผู้คัดค้านทั้งสอง จึงโทรศัพท์ทางแอปพลิเคชันไลน์พูดคุยกันว่า จากการที่นายอานันท์พูดเมื่อคืนการแลกเปลี่ยนคะแนน เป็นความผิด ดังนั้นเราอย่าทำแบบนั้นเลย ที่ตกลงกันขอให้ยกเลิกนั้น เห็นว่า ที่ผู้คัดค้านทั้งสองอ้างว่า ได้มีการยกเลิกการสมยอมจับคู่และแลกเปลี่ยนคะแนนกันเป็นการกล่าวอ้างลอย ๆ โดยไม่มี พยานหลักฐานสนับสนุน ทั้งได้ความตามทางใต้สวนว่า ผู้คัดค้านที่ ๑ ลงคะแนนให้ผู้คัดค้านที่ ๒ และ ผู้คัดค้านที่ ๒ ลงคะแนนให้ผู้คัดค้านที่ ๑ ยังเป็นการสนับสนุนทำให้พยานหลักฐานของผู้ร้อง มีน้ำหนักเชื่อได้ว่า ผู้คัดค้านทั้งสองลงคะแนนให้กันและกันตามที่สมยอมโดยจับคู่และแลกเปลี่ยน คะแนนกันตามที่ตกลงกันไว้ ที่ผู้คัดค้านทั้งสองอ้างว่าเป็นการลงคะแนนภายหลังจากผู้คัดค้านทั้งสอง ยกเลิกการสมยอมโดยจับคู่และแลกเปลี่ยนคะแนนกันแล้วและเป็นการตัดสินใจเลือกกันโดยอิสระ และพิจารณาคุณสมบัติของผู้สมัครเป็นสำคัญนั้น เป็นการง่ายต่อการกล่าวอ้าง ข้ออ้างดังกล่าว จึงเป็นพิรุธไม่สมเหตุสมผล ไม่มีน้ำหนักให้รับฟัง พยานหลักฐานของผู้ร้องจึงมีน้ำหนักให้รับฟังได้ว่า

- ๑๘ -

การกระทำของผู้คัดค้านทั้งสองเป็นการสมยอมโดยจับคู่และแลกเปลี่ยนคะแนนกัน เพื่อให้ได้รับเลือก
เป็นสมาชิกวุฒิสภาระดับจังหวัด จังหวัดชลบุรี

มีปัญหาที่ต้องวินิจฉัยประการสุดท้ายว่า ผู้คัดค้านทั้งสองกระทำการอันเป็นการทุจริต
ในการเลือก อันทำให้การเลือกมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม เป็นการฝ่าฝืนรัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๒๖ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๖๒ หรือไม่ ผู้ร้องมีนายณัฐกรณ์ บัลนาลิ่งค์
ผู้รับมอบอำนาจผู้ร้องเบิกความว่า เมื่อวันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๖๗ สำนักงานคณะกรรมการ
การเลือกตั้งจังหวัดชลบุรี ดำเนินการอบรมให้ความรู้แก่ผู้สมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาจังหวัดชลบุรี
ที่โรงแรมบางแสนเฮอริเทจ โดยมีการให้ข้อมูลว่า ศาลฎีกาเคยมีคำวินิจฉัยว่า การแลกเปลี่ยนคะแนน
เป็นการกระทำอันทำให้การเลือกมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม และจากการรวบรวมพยานหลักฐาน
ในชั้นคณะกรรมการสืบสวนและไต่สวนมีเหตุอันควรเชื่อว่า การสมยอมโดยจับคู่และแลกเปลี่ยน
คะแนนกันของผู้คัดค้านทั้งสองทำให้ผู้คัดค้านทั้งสองได้รับคะแนนซึ่งกันและกันเป็นผลประโยชน์
โดยมิชอบด้วยกฎหมาย เพื่อทำให้ผู้คัดค้านทั้งสองได้รับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาระดับจังหวัด
จังหวัดชลบุรี กลุ่มที่ ๔ แม้ไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่า ผู้คัดค้านทั้งสองได้รับประโยชน์ในลักษณะ

- ๑๙ -

ที่เป็นทรัพย์สินแต่คณะกรรมการสืบสวนและไต่สวนมีความเห็นว่า การสมยอมโดยจับคู่แลกเปลี่ยน
คะแนนกันของผู้คัดค้านทั้งสองเป็นการกระทำอันเป็นการทุจริตในการเลือกสมาชิกวุฒิสภา อันทำให้
การเลือกมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม ตามรายงานการสืบสวนและไต่สวนเอกสารหมายเลข ร.ค. ๑
หน้าที่ ๑๘๒ ถึงหน้าที่ ๑๘๕ ทั้งได้ความตามทางไต่สวนว่า ในการเลือกระดับจังหวัดผู้คัดค้านที่ ๑
ได้รับคะแนนจากการเลือกตนเอง ๑ คะแนน จากผู้คัดค้านที่ ๒ จำนวน ๑ คะแนน และจากนางสาวฉันทนี
๑ คะแนน รวม ๓ คะแนน และผู้คัดค้านที่ ๒ ได้รับคะแนนจากการเลือกตนเอง ๑ คะแนน และจาก
ผู้คัดค้านที่ ๑ จำนวน ๑ คะแนน รวม ๒ คะแนน เป็นเหตุให้ผู้คัดค้านทั้งสองเป็นผู้ได้รับคะแนนสูงสุด
เรียงตามลำดับห้าคนแรกเป็นผู้ได้รับเลือกขั้นต้นของกลุ่มสาธารณสุข กลุ่มที่ ๔ ตามประกาศ
ผู้อำนวยการเลือกตั้งระดับจังหวัด จังหวัดชลบุรี เรื่อง ผลการนับคะแนนในการลงคะแนนเลือกบุคคล
ในกลุ่มเดียวกัน กลุ่มที่ ๔ เอกสารหมายเลข ร.ค.๑ หน้าที่ ๘ พฤติการณ์ดังกล่าวบ่งชี้ได้ว่าการสมยอม
โดยจับคู่และแลกเปลี่ยนคะแนนกันเป็นการเอาเปรียบผู้สมัครรายอื่น ทำให้ผู้สมัครรายอื่นได้รับ
ความเสียหายและไม่เป็นธรรม และทำให้เจตนารมณ์ของการเลือกสมาชิกวุฒิสภาที่กำหนดให้ผู้สมัคร
เลือกกันเองภายในกลุ่มตามวิธีการที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่ง
สมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ ซึ่งต้องการคนดีและบุคคลที่เหมาะสมซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ

- ๒๐ -

ประสบการณ์ อาชีพ หรือการทำงานด้านต่าง ๆ ที่หลากหลายของสังคม เพื่อเข้าไปทำหน้าที่เป็นตัวแทน
ของประชาชนในวุฒิสภาเสียไป เมื่อข้อเท็จจริงที่ได้ความตามทางไต่สวนของผู้ร้อง ประกอบกับคำรับ
ของผู้คัดค้านทั้งสอง และพฤติการณ์แห่งคดีดังที่ได้วินิจฉัยมาแล้วข้างต้น ย่อมเห็นได้อย่างชัดแจ้งว่า
การที่ผู้คัดค้านทั้งสองสมยอมโดยจับคู่และแลกเปลี่ยนคะแนนกันเป็นการทุจริตในการเลือกสมาชิกวุฒิสมาชิก
ทั้งนี้การกระทำอันเป็นการทุจริตตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา
พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๖๒ มิได้จำกัดว่าต้องเป็นการกระทำเพื่อแสวงหาประโยชน์ในลักษณะ
ที่เป็นทรัพย์สินที่มีควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายเท่านั้น แต่หมายความรวมถึงการแสวงหาคะแนนจาก
ผู้สมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาด้วยการกระทำที่มีชอบด้วยเช่นกัน ข้อเท็จจริงจึงรับฟังได้ว่า
ผู้คัดค้านทั้งสองกระทำการอันเป็นการทุจริตในการเลือกสมาชิกวุฒิสภา อันทำให้การเลือกมิได้เป็นไป
โดยสุจริตหรือเที่ยงธรรมฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา
พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๖๒ ส่วนที่ผู้คัดค้านทั้งสองอ้างว่า คำพิพากษาศาลปกครองกลางในคดีหมายเลขแดง
ที่ ๙๗๑-๙๗๒/๒๕๖๗ ที่ให้เพิกถอนระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการแนะนำตัว
ในการเลือกสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๗ ข้อ ๓ ข้อ ๗ ข้อ ๘ ข้อ ๑๑ (๒) (๓) การแลกคะแนนกัน
จึงสามารถกระทำได้และไม่ทำให้การเลือกสมาชิกวุฒิสภาเป็นไปโดยไม่สุจริตหรือเที่ยงธรรม

- ๒๑ -

อันจะเป็นเหตุให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้คัดค้านทั้งสองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๖๒ และไม่เป็นความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ ตามมาตรา ๓๖ ประกอบมาตรา ๗๐ ด้วย นั้น เห็นว่า คำพิพากษาศาลปกครองกลางคดีดังกล่าวให้เหตุผลในการเพิกถอนระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการแนะนำตัวในการเลือกสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๗ ในระเบียบ ข้อ ๓ ที่ให้นิยามคำว่า “แนะนำตัว” หมายความว่า การบอก ชี้แจง หรือแจกเอกสาร เพื่อให้ผู้สมัครอื่นรู้จัก ว่า คำนีямดังกล่าวมีผลทำให้การแนะนำตัวจำกัดอยู่เฉพาะกลุ่มผู้สมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาด้วยกันเอง ทั้งที่การแนะนำตัวดังกล่าวประชาชนสามารถมีส่วนร่วมรับรู้ได้ คำนีямดังกล่าวจึงไม่สอดคล้องกับการมีส่วนร่วมของประชาชนตามรัฐธรรมนูญ ระเบียบข้อ ๗ ที่กำหนดว่า “การใช้เอกสารแนะนำตัวของผู้สมัคร ให้ใช้เอกสารไม่เกินขนาด เอ ๔ (ขนาด ๒๑๐ มิลลิเมตร x ๒๙๗ มิลลิเมตร) สามารถระบุข้อมูลส่วนตัว ใส่รูปถ่ายของผู้สมัคร ประวัติการศึกษา และประวัติการทำงาน หรือประสบการณ์ในการทำงานในกลุ่มที่สมัครเท่านั้น ไม่เกินสองหน้า และวรรคสอง ที่กำหนดว่า “การแจกเอกสารแนะนำตัวตามวรรคหนึ่ง จะกระทำในสถานที่เลือกไม่ได้” และระเบียบข้อ ๘ ที่กำหนดว่า “ผู้สมัครสามารถแนะนำตัวโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ด้วยตนเอง โดยให้ใช้

- ๒๒ -

ข้อความตามเอกสารแนะนำตัวของผู้สมัครตามข้อ ๗ และเผยแพร่แก่ผู้สมัครอื่นในการเลือกเท่านั้น”

ระเบียบข้อ ๗ และข้อ ๘ ดังกล่าวมีผลกระทบต่อเสรีภาพในการแนะนำตัวของผู้สมัคร โดยเป็นการจำกัดจำนวนเอกสารและเนื้อหาในการแนะนำตัวได้เพียงเท่าที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดและมีผลต่อเสรีภาพในการแนะนำตัวของผู้สมัครโดยจำกัดการแนะนำตัวโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ให้อยู่แต่ในเฉพาะผู้สมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาด้วยกัน จึงเป็นการสร้างข้อกำหนดที่จำกัดสิทธิและเสรีภาพของผู้สมัครเกินความจำเป็นแก่การดำเนินการให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของการแนะนำตัวเพื่อให้การเลือกสมาชิกวุฒิสภาเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรมและไม่สอดคล้องกับการมีส่วนร่วมของประชาชนตามรัฐธรรมนูญ ระเบียบข้อ ๑๑ (๒) ที่กำหนดว่า “นับแต่วันที่พระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกสมาชิกวุฒิสภามีผลใช้บังคับไปจนถึงวันที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศผลการเลือกห้ามผู้สมัครหรือผู้ช่วยเหลือผู้สมัครซึ่งเป็นผู้ประกอบอาชีพทางวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ สื่อมวลชน หรือสื่อโฆษณา เช่น นักแสดง นักร้อง นักดนตรี พิธีกร เป็นต้น ใช้ความสามารถ หรือวิชาชีพดังกล่าว เพื่อเอื้อประโยชน์ในการแนะนำตัว” และระเบียบข้อ ๑๑ (๓) ที่กำหนดว่า “นับแต่วันที่พระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกสมาชิกวุฒิสภามีผลใช้บังคับจนถึงวันที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศผลการเลือกห้ามผู้สมัครหรือผู้ช่วยเหลือผู้สมัครแนะนำตัวโดยแจกเอกสารเกี่ยวกับ

- ๒๓ -

การแนะนำตัวโดยวิธีการวาง โปรยหรือติดประกาศในที่สาธารณะ” ระเบียบข้อ ๑๑ (๒) และข้อ ๑๑ (๓) ดังกล่าวมีความคลุมเครือไม่ชัดเจนและเป็นการจำกัดการแนะนำตัวของผู้สมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา ให้ไม่เสมอภาคกัน ทั้งที่ผู้สมัครในกลุ่มอื่นที่อาจถือโอกาสที่ตนประกอบอาชีพนั้นหาเสียงได้เช่นกัน แต่กลับถูกจำกัด และทำให้ผู้สมัครที่ไม่สามารถใช้วิธีการแนะนำตัวโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ ไม่อาจใช้วิธีการตาม ข้อ ๑๑ (๓) ได้ จึงเป็นบทบัญญัติที่มีผลกระทบจำกัดสิทธิและเสรีภาพในการแนะนำตัวของผู้สมัคร เกินความจำเป็นแก่การดำเนินการให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของการแนะนำตัว เพื่อให้การเลือกสมาชิกวุฒิสภาเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม และไม่สอดคล้องกับการมีส่วนร่วมของประชาชนตามรัฐธรรมนูญ ดังนั้น การที่ศาลปกครองกลางเพิกถอนระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งดังกล่าวซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับการแนะนำตัวและวิธีการในการแนะนำตัว จึงมิได้เกี่ยวข้องกับการสมยอมโดยจับคู่และแลกเปลี่ยนคะแนนกันของผู้สมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา นอกจากนี้ การแนะนำตัวกับการสมยอมโดยจับคู่แลกเปลี่ยนคะแนนกันมีองค์ประกอบของการกระทำที่แตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง ทั้งระเบียบดังกล่าวในข้อ ๓ ข้อ ๗ ข้อ ๘ ข้อ ๑๑ (๒) และ (๓) ที่ถูกเพิกถอนก็มิได้มีข้อกำหนดในเรื่องการสมยอมโดยจับคู่และแลกเปลี่ยนคะแนนกันแต่อย่างใด คำพิพากษาศาลปกครองที่เพิกถอนระเบียบดังกล่าวจึงมิได้มีผลทำให้การสมยอมโดยจับคู่และแลกเปลี่ยนคะแนนกันของ

- ๒๔ -

ผู้คัดค้านทั้งสองสามารถกระทำได้ และไม่เป็นการกระทำที่ไม่สุจริตหรือเที่ยงธรรมอันจะเป็นเหตุให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้คัดค้านทั้งสองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๖๒ ตามที่ผู้คัดค้านทั้งสองอ้าง เมื่อการกระทำของผู้คัดค้านทั้งสองเป็นการสมยอมโดยจับคู่และแลกเปลี่ยนคะแนนกันมิใช่การแนะนำตัว จึงไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยว่าการกระทำของผู้คัดค้านทั้งสองจะเป็นการไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขหรือวิธีการที่คณะกรรมการกำหนดตามมาตรา ๓๖ ซึ่งจะเป็นความผิดตามมาตรา ๗๐ หรือไม่ นอกจากนี้ยังได้ความตามคำเบิกความของผู้คัดค้านทั้งสองว่า ข้อความสนทนากการสมยอมโดยจับคู่และแลกเปลี่ยนคะแนนทางแอปพลิเคชันไลน์ระหว่างผู้คัดค้านทั้งสองเป็นเหตุการณ์ภายหลังการแนะนำตัวผู้สมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาของผู้คัดค้านทั้งสองโดยผู้คัดค้านทั้งสองแนะนำตัวเสร็จสิ้นนับแต่ส่งเอกสารแนะนำตัว ได้แก่ รูปใบ สว. ๓ และโปสเตอร์ พฤติการณ์ดังกล่าวบ่งชี้ว่าผู้คัดค้านทั้งสองทราบและเข้าใจเป็นอย่างดีว่า การแนะนำตัวกับการสมยอมโดยจับคู่และแลกเปลี่ยนคะแนนเป็นคนละกรณีกัน ข้อกล่าวอ้างของผู้คัดค้านทั้งสองในข้อนี้จึงฟังไม่ขึ้นเช่นกัน ส่วนที่ผู้คัดค้านทั้งสองอ้างว่า นายแสวง บุญมี เลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง โปสต์ข้อความทางเฟซบุ๊กส่วนตัวและตอบคำถามสื่อมวลชนทำนองว่าการที่ศาลปกครองกลางมีคำพิพากษาให้เพิกถอนระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วย

- ๒๕ -

การแนะนำตัวในการเลือกสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๗ ข้อ ๓ ข้อ ๗ และข้อ ๘ ทำให้การแนะนำตัวแบบขอคะแนนหรือแลกเปลี่ยนคะแนนไม่เป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ นั้น เมื่อพิจารณาความเห็นของนายแสงที่ปรากฏตามภาพถ่ายเฟซบุ๊กของนายแสงลงวันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๖๗ และวันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๖๗ ตามเอกสารหมายเลข ค.๑๓ และ ค.๑๔ และภาพข่าวการแถลงข่าวและตอบคำถามสื่อมวลชนลงวันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๖๗ ตามเอกสารหมายเลข ค.๑๕ ซึ่งเป็นช่วงเวลาก่อนวันเลือกสมาชิกวุฒิสภาระดับจังหวัด จังหวัดชลบุรี ในวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๖๗ แล้ว เห็นว่า ที่นายแสงแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคำพิพากษาศาลปกครองกลางดังกล่าวโดยสรุปว่า การกำหนดค่านิยามคำว่า แนะนำตัวเป็นเพียงเครื่องมือของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งที่ออกแบบเพื่อใช้ในการดูแลการแนะนำตัว โดยหากผู้สมัครไม่ทำตามระเบียบดังกล่าวถือว่าเป็นการแนะนำตัวไม่เป็นไปตามระเบียบก็จะเป็นความผิด คำพิพากษาศาลปกครองกลางดังกล่าวที่ให้เพิกถอนค่านิยามดังกล่าว จะมีผลทำให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งทำงานยากขึ้นเพราะขาดเครื่องมือตามมาตรา ๓๖ ประกอบมาตรา ๗๐ และมาตรา ๗๗ นั้น เป็นเพียงความคิดเห็นส่วนตัวที่มีต่อคำพิพากษาศาลปกครองกลางดังกล่าวเท่านั้น

- ๒๖ -

ประกอบกับเหตุผลแห่งคำวินิจฉัยของศาลปกครองกลางตามที่วินิจฉัยมาข้างต้นก็มิได้มีผลทำให้การสมยอมโดยจับคู่และแลกเปลี่ยนคะแนนกันสามารถกระทำได้โดยชอบด้วยกฎหมายแต่อย่างใด นอกจากนี้ นายอานันท์ อินทรารักษ์สกุล พี่ชายของผู้คัดค้านที่ ๒ ซึ่งเป็นผู้ดูแลกลุ่มไลน์ชื่อ “ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาจังหวัดชลบุรี” และเป็นผู้ให้ความรู้ทางกฎหมายกับสมาชิกกลุ่มเป็นประจำ เบิกความว่า นายอานันท์รู้อยู่แล้วว่าผู้สมัครไม่สามารถแลกเปลี่ยนคะแนนกันได้ ถึงแม้นายแสวงจะเคยให้ความเห็นว่า การแลกเปลี่ยนคะแนนสามารถทำได้ แต่นายอานันท์ก็แจ้งในกลุ่มไลน์ว่าการแลกเปลี่ยนคะแนนไม่ควรทำ เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ของนายอานันท์ซึ่งเป็นพี่ชายและพักอาศัยอยู่ภายในบริเวณรั้วบ้านเดียวกันกับผู้คัดค้านที่ ๒ ย่อมต้องปรึกษาหารือกันฉันพี่น้องเกี่ยวกับการที่ผู้คัดค้านที่ ๒ สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภา ทั้งผู้คัดค้านทั้งสองก็เป็นสมาชิกกลุ่มไลน์และยังเข้าประชุมในวันที่นายอานันท์พูดห้ามแลกเปลี่ยนคะแนนกันตามที่ได้ความจากนายอานันท์ตอบศาลถามเพิ่มเติม ผู้คัดค้านทั้งสองย่อมทราบถึงการแจ้งของนายอานันท์ดังกล่าว ข้อเท็จจริงที่ไต่สวนมา จึงรับฟังไม่ได้ว่า ผู้คัดค้านทั้งสองตัดสินใจกระทำการสมยอมโดยจับคู่และแลกเปลี่ยนคะแนนกันเพราะเชื่อถือนักคิดเห็นของนายแสวง สำหรับข้อต่อสู้ในประเด็นปลีกย่อยอื่น ๆ ของผู้คัดค้านทั้งสองไม่มีผลทำให้ผลคดีเปลี่ยนแปลง จึงไม่จำเป็นต้องวินิจฉัย

- ๒๗ -

พยานหลักฐานของผู้ร้องมีน้ำหนักให้รับฟังได้ว่าการกระทำของผู้คัดค้านทั้งสองเป็นการกระทำอันเป็นการทุจริตในการเลือกสมาชิกวุฒิสภาระดับจังหวัด จังหวัดชลบุรี อันทำให้การเลือกสมาชิกวุฒิสภาระดับจังหวัด จังหวัดชลบุรี มิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๒๖ วรรคหนึ่ง และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๖๒ จึงให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้คัดค้านทั้งสองเป็นเวลา ๑๐ ปี

พิพากษาให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของนางสาวกัญจน์ปรียา ปิยทัศน์กุล ผู้คัดค้านที่ ๑ และนางสาวเบญจวรรณ อินทรารักษ์สกุล ผู้คัดค้านที่ ๒ เป็นระยะเวลา ๑๐ ปี นับแต่วันที่มีคำพิพากษา

นางสาววรรณดี วิไลรัตน์

นางสายนันทา จันทร์จำเริญ

นางไข่มุกด์ ปอพานิชกรณ์

